

LIMBA ROMÂNILOR

Mioara Călușiță-Alecu

Limba definește națiunea. În limbă poporul își exprimă și păstrează tradițiile și idealurile. Atunci când vitregia sorții și tăvălugul vremii șterg amintirile oamenilor, limba continuă să păstreze dovezi din timpurile străvechi.

Și **limba românilor este un document istoric** demn de analizat.

După ce năvălirile barbare de pe teritoriul vechii Dacii s-au potolit și s-au încheiat state noi, au apărut învățați români care au cercat să-și găsească obârșia. Impresionați de asemănarea limbii lor cu latina, ei au dedus că au moștenit limba romanilor aduși de Traian. Cum o asemenea ipoteză s-ar fi justificat dacă dacii ar fi avut un nivel de civilizație foarte scăzut, au admis și această ipoteză.

Mulți istorici au ajuns la concluzii false fiindcă:

- nu au apreciat la adevărata valoare vestigiile arheologice și tradițiile geto-dacice;
- nu au studiat tradițiile populare care le continuau;
- nu au comparat limba română cu limbile vechi din Orient.

Astăzi dispunem de multe informații care arată că în România s-au păstrat tradiții vechi de milenii.

În continuare voi cita cuvinte și expresii românești vechi.

Cuvântul **apă** este înrudit cu *aqua* din latină, dar este mai vechi decât acesta, fiindcă cuvântul *apo* se întâlnește în descântecul de purificare a apei din Avesta, precum și în limba sanscrită, în care *ap,apas* înseamnă apă curgătoare.

Cuvântul **ocară** este considerat înrudit cu *okarjati* din vechea slavă, dar care nu s-a transmis în rusă. În limba sanscrită, *kara* este vechea denumire a mâinii, iar *katanda* înseamnă mânuibil și în particular sabie [1, p. 142]. În limba sanscrită *akara*, cu primul *a* scurt (cărui în română îi corespunde *o privativ*) înseamnă fără mână.

L-a făcut de ocară a însemnat că i-a tăiat mâna A existat și la români o astfel de pedeapsă abolită în Bulgaria în secolul XIX ?

Cuvântul **rană** se presupune că este moștenit din vechea slavă, mai ales că există și în rusă. A. Berinde și S. Lugojan indicau cuvântul *vrana* cu înțeles de rană și în sanscrită [2; 1, p. 264]. Pe plăcile de plumb găsite la Sinaia s-au găsit cuvinte geto-dacice înrudite [3] PAXA (P corespunde la R) de pe placa numărul 42 tradus rană și PANOE de pe placa numărul. 25, tradus rănit.

Soare este un cuvânt înrudit cu *sol,-is* din latină, dar nu descinde din acesta, căci păstrează silaba regală *ra, re* ca și *sura* o denumire sanscrită a Soarelui [1, p.721] . *Sura* s-a păstrat și în alcătuirea cuvântului **arsura** care în română poate indica un efect al Soarelui, iar în latină înseamnă căldură. În Eneida, Eneas evoca un zeu *Soranus*.

Răsare înseamnă că Soarele, *Ra*, după numele arhaic din vechiul Egipt, *sare* peste orizont.

Cuvântul **văzduh** este înrudit cu *vuzduhu* din vechea slavă și cu *vozduh* din rusă, dar este mai vechi decât aceste cuvinte, fiindcă vedește gândirea celor care l-au creat – *văzduh*. Românii au păstrat tradiții despre *vămile văzduhului* prin care trebuie să treacă duhurile celor morți.

Este probabil că și cuvântul **duh**, cel ce se duce-*du* sus-*ho* să fie autohton, deși există și în slavă.

Văzduhul este **atmosfera** – sfera atmanilor. În limba sanscrită. *Atman* este duhul omului. Atmosfera a fost pusă în legătură cu verbul *atmen* care înseamnă a respira în limba germană.

Multe expresii își găsesc explicația în ritualuri foarte vechi, dovedind vechimea tradițiilor românești.

Așa cum arăta Mircea Eliade în ritualurile de inițiere se simboliza o renaștere inițiativă. Jan Gonda, ca și M.Eliade, arăta că, după tradițiile hinduse, candidatul la inițiere sta în poziție de fetus și cu mâinile închise în pumni, ca să aibă puterile sporite ca la naștere [4].

Justifică aceasta expresia **să ții pumnii?**

Dovedește păstrarea acestei expresii că au existat astfel de inițieri în Dacia?

Bibliografie.

1. Emile Burnouf, cu colaborarea lui L. Leupol, Dictionnaire classique Sanscrite-Française. Ed. Maisonneuve, Paris, 1866.
2. Aurel Berinde și Simon Lugojan, Contribuții la cunoașterea limbii dacilor. Ed. Facla, Timișoara, 1984.
3. Dan Romalo, Cronică apocrifă pe plăci de plumb? Ed. Alcor, București, 2008.
4. Jan Gonda, Les religions de l'Inde, vol. I, Vedisme et hinduisme ancien. Ed. Payot, Paris, 1979.